

SZERETET

VALLASOS REFORMATUS EGYHAZI FOLYÓIRAT

Alapított az 1906. esztendőben.

Alapította, szerkeszti és kiadja: TÖRÖK IMRE.

Megjelenik havonként Kisújszálláson.

Ezen egyházi képes hirdató évi díját az 1943. évvel kezdődőleg évi 3.— P-re emeltük.

Kisújszállás

1943. március hó

Istennek hála, sokan belátták, hogy a „Szere-
tet”-re, ezen világosító, lelket erősítő, szívet vi-
gasztaló írásomra nagyobb szükség van, mint va-
laha is volt. Szívem szerinti köszönettel az olva-
sók nagy serege iránt kezdem megírni ime! a
márciusi számot. Szép tavasz derüljön, megvaló-
sult reménység, meghallgatott imádság, áldott
békeesség gyönyörű kikelete mindazokra, akik sze-
retettel fogadják, szeretettel olvassák a „Sze-
retet”-et! Akik, mióta hogy „semmi” vagyok is, kö-
rülvették ügyemet támogató szívességükkel, áldo-
zatos jóságukkal. Minden fillérért, a nemes szívek
minden mozdulásáért hálás köszönet!

A „Szere-
tet” márciusi számát legnagyobbresz-
ben kedves halottaink emlékének szentelem!

Március

Ez a hónap — úgy tartják a tudósok! — a régi
pogányok istenének, Mársznak, ki a háború is-
tene volt, — nevéből neveztetik így. Hát bizony
lesz még a levegőégben háború, bőjti viharok, ke-
mény szelek csapkodják-verdesik a kis fehér re-
pülőket, a márciusi hópelyheket. Bennünket is
megrázkódtat még a nyargaló szél, összébb kell
rántani didergő magunkon a bujbelit. Tán még a
vándormadarat is visszaveri a fenekedő március,
s tán még vissza is fordulnak a kis feeskemada-
rak kiindulási helyükre. Mérgező-haragos március!
meg ne öld a kikeleti hóvirágot a nyugoti lelkész-
lak udvarán, meg az Egyhajú Földike lilás-rózsá-
szín virágait a debreceni Nagyerdőben! Meg az-
tán ne bántsd boldogságunk gyönyörű virágait:
katonáinkat, vitézeinket, fiainkat, testvéreinket,
márciusi szörnyű világvihar! Hadd jöjjenek haza
drága szeretteink, mint a messze szállt, de visz-
szatérő várva-várt madársereg. Szébb ezerszerte
a Donkanyarnál a Tisza—Duna tája. Győzelmesen,
boldogan várjuk őket haza, mert nélkülök olyan
a hajlékunk, mint az üres madárfészek! Ki vol-
tál és vagy erős Isten és az is maradsz minden idő-
ben, mi Istenünk, győzd le a pogány istenséget,
Márszot, dárdádat nyujtsd ki kezeddél, ellenségün-
ket kergesd el!

Légy velünk, Úristen, márciusban s minden-
kor is! Amen

Vallás és munka

Templomba igyekeztünk a mult vasárnapok
egyikén. Olyan nagyon szép az, mikor a kilenc-
órás harangszó zengése közben mennek ünnepe-
lyes seregben az emberek, Isten gyermekei mind,
az Atyának Hajlékába. Hát van-e gyermek, aki
az ő atyja házába ne kíváncsoznék? Elnéztem azt
a nagy sereg embert, akik egy csoportban vonul-
tak a templomba. Boldogan figyeltem a nagy tö-
meget: az Evangéliumi Munkásszövetség tagjai
voltak. Hatalmasan zendült az énekük. Budapest-
ről érkezett lelkészek prédikáltak: Gáspár Béla
református és Gyimesy Károly evangélikus, a
Munkásszövetség országos vezetői. Sohse felejtsem
el Gáspár kartárs megrázó tanítását a világ rom-
lásáról. Egy fiú — magyarázta a szónok — kezet
emelt legnagyobb földi jóttevője, édesanyja ellen.
Megütötte, megverte az édesanyját (Oh, hogy el
nem száradt a keze-karja!). Törvény elé került a
gonosztevő. A szomszédok jelentették fel. Az anya
is meg volt idézve, aki — persze, hiszen ilyen az
anyai szív! — kérte, hogy ne büntessék a fiát. A
törvény embere hajlandó lett volna a kegyelemre,
ha megköveti a fiú a megbántott anyát. A fiú
felvágta göggel a fejét s durva, rekedt hangon
odakiáltotta: „Nem kérek bocsánatot, kérjen bo-
csánatot tőlem ő, hogy erre a rossz világra ho-
zott!”

Ugye, hogy csakugyan rossz, rettentő rossz a
világ? Hatalmas volt az egész tanítás is, amelyet
Gáspár testvértől hallottunk. Kell hát a vallás,
az evangélium, s áldottak legyenek, akik váro-
sunkban, gyülekezetünkben az Evangéliumi Mun-
kásszövetséget, amelynek már sokszáz tagja van,
megszervezték. „Vallás és munka”. „Verejték és
imádság”. „Imádkozzatok és dolgozzatok!” Áldot-
tak legyenek azok is, akik ez üdvös mozgalomhoz
csatlakoztak s még ezután csatlakoznak. Segítsd
meg, áldd meg őket, Úristen! Áldd meg munká-
jukat, hallgassd meg imádságukat!

A szerkesztő-kiadónak lakása: Kisújszállás,
Széchenyi-utca 23. — A csekklapom száma: 23.002.
— A kedves énekem meg: „Az Úr énnékem őriző
Pásztorom” (23. Zsoltár). Ez a legszebb 23!

Dr. Bagossy Károly.

Bucsai Évike.

Pólya Ferenc.

Néhaivaló Dr. Bogossy Károly,

Szolnok vármegye főügyésze, a szolnoki ref. egyház főgondnoka, tartalékos hadnagy, február 15. napján, életének 57. évében elhunyt.

A fentírt jelentésből, melynek végig olvasása mindnyájunkat elszomorít, megtudhatja ki-ki, hogy a boldogult kiváló ember hazájának, egyházának, vármegyéjének s lakóhelye egyházközségének szolgált nagy munkával, nagy hűséggel mindhaláláig. Ő igazán elmondhatta Krisztus szavaival: „Atyám, elvégeztem a munkát, amelyet reám bízál!...”

Csak az nincs megírva a fentiekben, hogy az első világháború fergetege elvitte őt Nagyoroszországba, keserves rabságba, s ott szenvedett testében-lelkében iszonyú szenvedések között hat esztendőnél több ideig. Istenem!, hányszor szállhattott a Lelke gondolatja, a szíve vágya a Tisza partjára. Jász-Kunok vármegyéjének oszlopos, grádiésos szép palota-székházához! És az sines megírva, mert nem is tudná ember leírni: mit érezhet most szívében az özvegyé lett hitves, mit érezhet a boldogultnak atyátlan árvává lett leánya, testvérei, rokonai, s mindenki is, aki ismerte és szerette-tisztelte ezt az igazi „embert” és jó embert!? Áldott legyen sírjában és az Egekben!

Özv. Pethe Illyésné Posztós Rozália (Élt 77 évet.)

Láttuk sokszor az utcaán járni-kelni, (arcalakja emlékezetünkben van): özv. Pethe Illyésné sz. Posztós Rozália ker. asszonyt. Nem látjuk többé földi szemmel, sok-sok szenvedés után elpihent! Hejh régen, mikor még jobb világ volt, ház, föld, tisztos jólét: más volt a sora a boldogult gazdasszonynak, de hát az öregséggel, betegeskedéssel minden másra fordul. Gyermekei, unokái, még dédunokák is — majdnem harmincan együtt, nagy-nagy sereggel vették körül ravatalát. Isten nyugtassa sírjában s az Úr vigasztalja, áldja meg azokat, akik hűséggel ápolták, míg szenvedett, s elsiratták, mikor megpihent!

Bucsai Éva emléke.

„Évike” átment oda, hol örök a tavasz...”

Kisújszállás vezető lelkészének, Bucsai Lászlónak kedves jó leánya, mindnyájunk áldott kis kedvence, Bucsai Éva itt hagyta e földi életet, legszebb korában életének. Alig egy heti szenvedés után.

„Hervadása liliomhullás volt”

írja a költő. Tán meg se halt ő, hiszen derű volt az arcán még a koporsójában is. Nem halt meg, hiszen lelke kinségeit osztotta szüntelen: szüleinek segített, testvéreit, mint kisanya gondozta, leánytársait Istenhez vezérelgette, a vasárnapi iskolás kiesinyeknek őrző anygalkájuk volt, szegényeken könyörült. Csak jót tett, csak dolgozott, fáradt önzetlenül, önfeláldozással. Földre szállott égi nemtő volt, ki visszament most az Égbe.

Mostanában nem volt annyi ember, annyi fájó szív a templomban, s annyi könnyes szem, mint tegnap, mikor Évike-t temették. A prédikáló lelkész megható tanításban szólt a boldogult kedves lényről: Nőé hétnapi várakozás után kibocsátá a galambot a bárkából és az nem tére többé vissza hozzá. (I. Móz. 8. r. 12. v.). A temetés napjának reggelén is — vasárnap volt éppen! — Évikeről emlékeztünk az Isten házában, s a lelkész atyáról, ki Jefte bíró szavaival, a templom szomszédságában levő gyászos lelkészlakon, zokogva mondhatta (Bírák könyve 11. 35.: „Oh leányom, de megszorítottál és megháborítottál engem!”

És szólott a Biblia szerint Jefte leánya az ő atyjához: „Eressz el engem”. És mondta az ő atya Isten akaratán megnyugvással: Menj el...”

És aztán egy egész gyülekezet, több ezer ember megrendült szívvel énekelte, mikor Évike elindult az utolsó útra:

**Menj el a te nyugalmadba
Áldott lélek . . .**

Mert jó volt, szelíd volt, szorgalmas, hűséges volt, Istent félt, embereket szerető szíve volt, szenvedett is testében, szívében . . . A földnél méltóbb hazája neki a fényes Mennyeország!

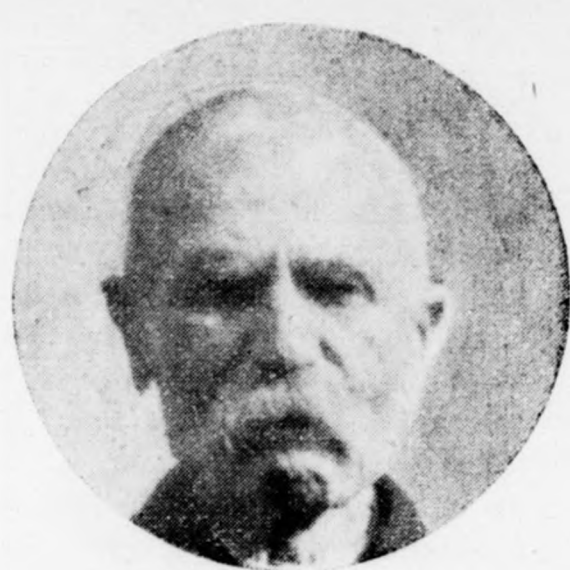
Imádkozzatok azokért, akiket Isten akaratára Évike elmúlása által gyászra rendelt! Oh hiszen szomorú lett a lelkük mindhaláláig.

Kiss Lukács.

Szabó Lukács.

Bényei Lajos Meghalt 1943. jan. 10.

Néhaivaló Pólya Ferenc lelkész emlékezete

Nagyranézem, becsülöm a magyar népet sok minden egyéb mellett azért is, hogy azokat, akik érdekében fáradoztak, tettek, áldoztak, még halálukban is tiszteli. Egész sorát tudnám előhozni itt a mi gyülekezetünkben is, régi papoknak, kántoroknak, tanítómestereknek, nagyobb vagy kisebb iskolákban, kiket ez a nép sohase felejt. Dorogi esperest, Porteleky kántor urat, Szeremley igazgatót, vagy Soós Józsefet, a sok jó tanító urat, Józsa Pált, Rásky Mihályt, Balázs Józsefet, Szunyogh Istvánt, Bodor Lajost, meg a többi emlegetjük, áldjuk őket. (S akiket emlegetünk, nem haltak meg azok, ha százöles sírba tették is őket!)

Most különösebben egy régi jó tanító emlékezete újul meg lelkemben. Pólya Albertnek hívták. 40 évig tanított gyülekezetünkben. Most gondolkodok rá — mondom! — mikor fiáról, a lelkésről, írok szomorú szívvel. Pólya Ferenecnek hívták az ifjú papot. Szakácsiban volt lelkész, a borsodi hegyek táján. Itt nálunk tanult mint kisdíák, aztán Debrecenben végezte a theológiát, korán lelkész lett s a rábizott ekklezsiát valósággal újjáteremtette. Ismerte és fogadta őt a főméltóságú Kormányzó úr is egyszer, s kis egyháza jelentős összeget is kapott a Főméltóságú Úr kegyéből. Kiváló, ügyes, derék ember volt — most már nincs többé! — A boldogult Pólya Ferenc, alkotott, épített, a templomkert paradicsom szépségű lett Szakácsiban, szinte csodájára jártak. Az istentiszteleteken, míg élt, Pólya Ferenc szolgált, a hitvese meg énekevezér volt. Koporsója felett, amint írják róla, a prédikáló lelkész meghatódott szívvel hirdette is: Ti mindketten az Úr szolgálói voltatok, egy szívvel dícsértétek az Istent!

Halála január 27-én következett be, 43 éves korában. Hitvese ott találta halva a nyugvóágyon. Szívbenulás vetett véget életének. Szép halála volt, aluvásában ment át az örökéletbe.

Hitvese mellett nőtestvérei gyászolják, egy közülök majdnem 20 kilométernyi utat tett meg gyalog a vasútállomástól, hibás sürgönyzés miatt nem lévén jármű, csak hogy könnyeit rásírhasa testvére koporsójára. A templomban ravatalozták fel, a gyülekezet ifjai állottak díszörséget koporsója mellett, zengett az árvahodott templom harangja, a testvér római egyház tornyában is halla-

tott a gyászharangszó, s ott volt temetésén a falu és a környék népe, papok, köztük a kath. lelkész-társ is.

Gyászoló szeretteihez elküldjük részvételjes gondolatainkat, s a jó öreg tanító fiának sírhalmához fájó emlékezésünket. Áldott legyen a sírjában is, örökéletében is.

Szabó Lukács katona meghalt.

Délceg kun fiú volt Szabó Lukács s ime most már por és hamu. Eltemették a szolnoki katonakórházból. — Jaj, az édesanyja de boldog volt katonafiában. Várta-várta Karcag felől, hol állomásozott, katonatársainak szolgált híven. Szomorú végzet érte utól, szilaj ló megrugdosta a bátor legényt, s belehalt. Ez lett a gyógyulása: az elpihenés! De mikor nyugszik meg az édesanyjának fájdalomtól, gyásztól felháborgatott, összetört szíve? Könyörülj rajta, Úristen!

Néhai Kiss Lukács.

A kisújszállási gazdatársadalom egyik előkelő tagja volt, olvasóköri elnök is, vezető ember. Testi erőre is a leghatalmasabbak egyike. Ám jött a szörnyű betegség, hervadozni kezdett, s gyakran panaszolta találkozásunk közben: Negyven kilót fogytam! — Kereste a professzorokat, doktorokat, klinikákat, hiába! Egyszer csak kondult a harang s mindenki részvétellel mondta: meghalt Kiss Lukács. „Kiszervedett“ — így mondhattuk helyesebben. Elment atyja-anyja után, testvérei után s árvahodottságban maradt itt most utána a hitvese s az a gyöngéd lelkű ifjú lány, aki Tiszaszőlősen lakó szüleitől távol, együtt a most már gyászos özvegyvel vigasztalgatta, ápolgatta volt a nagy szenvedőt. Már csak emlékezete van az elköltözött jó embernek! Hajh, senki sem erős az „erős angyal“, a halál oreája előtt. Szomorító, igaz tanulság!

Vigasztalja az Úr a gyászbaborult egész családot, az özvegynek testvéreit itt helyben s amott a Tiszaparton, — a boldogultnak barátait, s mindazokat, akiket őhozzá emlékezet esatol.

Arképét — emlékezet okáért — kegyelettel közreadjuk.

Id. Kovács Károly tisztos kun gazda (Isten éltesse!).

Mikor még „gombáros“ hosszú haját viseltek a kunapák: jobbaeska világ volt még akkor. Azért adom közre id. Kovács Károly tisztos kun gazda arcképét, aki persze hogy él (Isten éltesse is sokáig!) —, hogy emlékezzünk a régi jó világra s a régi jó emberekre, akik bizony boldogabbak voltak, mint mi vagyunk, tán merthisz' buzgóbbak voltak Isten dolgaiban. Még akkortájt délutáni 1 meg ½2 óra hozta ki az úrvaesoraosztásról a híveket s már hamarosan mentek is vissza a templomba mind, megköszönni azt a falat kenyert, meg a közös szent helyből ivott parányi bort. No aztán több volt persze a régiek szívében a szeretet, a jóakarát is ám. Tehát — ugye? — boldogabbak ezért voltak!

Kovács Károly öreg kun gazda testvérünk gombáros hajviseletén nyugtatom tekintetemet és szinte kérem az Istent, hogy hozzon még jóvilágot a magyarra, olyat, amilyen az a régi volt. Vagy még olyanabbat!

Id. Kovács Károly. (Isten éltesse!)

Meghalt Ádám cigány, meg a szegény Károlyi Kálmán.

I. Fagyasztó nagy hideg volt, még az is didergett-reszketett, akinek rendes hajléka, takaró meleg ruhája, meg tüzelőfája volt. Hát még az hogyne fázott volna a mínusz 15—20 fokos hidegben, aki mindezekben szűkölködik. Ilyen volt a szegény Ádám. Hejh, a paradicsomban melegebb volt, ahol az ő őse tanyázott, de bezzeg a Ligetben csipős volt a téli éjszakai ájer, reggelre kövé fagyva találtak rá a szegény Ádámra. Kinek adjuk most már a garasainkat?

II. Mikor járok-kelek az utcánkon, meg-megpillantom azt a szép tornyos házat, amelyik valamikor a szegény Kálmáné volt; s ha kezembe kapom a gordonkámát (a kisbögőt!), megint csak Kálmán jut eszembe, mikor ő húzta-húzta a lakodalmakban s mosolygott hozzá nagyokat, hahogy igaz kedvteléssel elterefelte a vőlegény nótáját vagy a násznagyuraimékét. Most már néma a „bögő“. Eltemették a szegény Csulit. Nyugodjék békében! S vigasztalódjanak, akik rátekintenek az árván maradt kisbögőre. Elszakadozott már azon minden húr, nines, aki megkösse, nines, aki zengesse!

Egy német név

Isten bölcs akaratából a magyar nemzet sorsát a világbiró nagy német nemzet sorsához fűzték hazánk bölcs vezetői. A németeknél most egy szó forog közszájon, egy régi-régi német hős neve: Szig-frid. Ez a szó magyar nyelvünkön azt jelenti egy kis igazítással: Győzelem! — Béke! Tán még a köszöntésük is most ez a szó: Szig-frid. Győzelem — béke! — Én meg, ki győzelünkben, és **pedig ez évben!** — feltétlenül bízom. (És légyen ez nekem próféciám is!) Krisztus örök ígéretéhez ragaszkodom: „Bízzatok, Én meggyőztem e világot.“ A németekhez csatlakozni jó volt. Krisztushoz csatlakozni szükséges. Ő az örökké erős, Ő a Világmeggyőző, Ő a mindenható Isten mindenható Fia. Csatlakozzunk Őhozá teljes lelkünkkel, erős hitünkkel s akkor: Szig-Frid — Győzelem — és béke!

Kisújszállási menetrend jegyzék.

Érvényes: 1942. nov. 2-től.

Déaványa felé vegy. 4.20. — Bp. Keleti szem. 6.32. — Kálkápolna mot. 6.35. — Bp. Nyugati sebes 7.01. — Bp. Keleti gy. m. 9.13. — Máramarossziget szem. 12.08. — Kálkápolna mot. 13.20. — Déaványa vegy. 13.38. — Bp. Nyugati szem. 13.51. — Debrecen gysb. 15.01. — Szolnok szem. 16.30. — Szatmárnémeti sebes 19.35. — Kolozsvár szem. 20.45. — Pusztataskony-Abádszalók felé mot. 21.30-kor indul.